

Тренувальні збори з лінгвістики
Друга особиста олімпіада

22 червня 2024 р.

Максимальна оцінка за кожну з п'яти задач — 20 балів

Час виконання роботи — 6 годин

Нижче подано словосполучення мовою фучжоу (у записі латинкою) та їхні переклади українською. Ліва колонка показує слова так, як вони вимовляються ізольовано, а права — їхню вимову у словосполученні:

Ізольовано	Разом	Переклад
guǎ, dyǒh	guǎ-lyǒh	спійманий
hǎk, buàng	hǎk-buàng	дешевий товар
zyòng, guòng	zyōng-nguòng	абсолютна влада
huǎ, bìng	huǎ-vìng	ваза для квітів
cièng, gū	cièng-ngū	назавжди
zìu, muòng	zīu-muòng	ворота із вартовою баштою
gǎu, gǎu	gǎu-ǎu	кривий
uòng, puō	uōng-muō	річка Хуанпу
bì, pìu	bī-vìu	великий чорний мураха
cà, mī	cā-mī	засоби для існування
dù, ìng	dū-ìng	фотографія
ǎng, zyòng	ǎng-jyòng	у безпеці
ǎk, giāng	ǎk-giāng	коробочка
tǔk, buōng	tǔk-buōng	підручник
sǒng, diē	sòng-niē	прошити стрілою
bǐu, zūng	bìu-jūng	подавати приклад
dīk, giàng	dīk-giàng	йти прямо
ĩ, ùi	ĩ-ùi	невизначений

Завдання 1. Запишіть вимову словосполучень із такими ізольованими елементами:

diù, mùi	гілки й стебла	cǐng, bìng	бідний, але чесний
zǎk, bòng	приміщення варту	pù, giū	пирого з начинкою
zìng, gāng	почуття	zǎk, dōng	відрізати
hyōng, ziō	ароматичні кульки	ǎng, dū	спокійний
nǐk, giū	довго	huǎ, dùng	молодий садівник
bǐ, pī	підлий		

Завдання 2. Вкажіть, якими можуть бути ізольовані елементи таких словосполучень (якщо варіантів декілька, наведіть їх усі):

siū-vǐi	кубок
dāi-īe	відшкодування

Примітка. Фучжоу є мовою (або діалектом мови мінь-дун) сино-тибетської мовної родини. Нею говорить кілька мільйонів людей на сході Китаю та у сусідніх країнах. **j** = ж, **ng** = ng в англійському *king*, **y** — особлива голосна. Риски над голосними позначають тони — певні способи вимови голосних.

Подано речення мовою таа та їхні переклади українською:

1. **èh | ã gãã ní káni kã dtsháã**
Його качка хоче порошок бучу.
2. **èh à gùm kã èh | ã †ãã tâ dàã à | nǎa kã**
Він їв свою кістку, на яку дивився тхір.
3. **ñ | ã dàã || quã ní dt'kx'àba ke èh | e bòkòsè**
Мій молодий тхір застрягає у своїй коробці.
4. **ǎ gãã ní || qhúa káni ke bòkòsè !хае**
Чи качка не хоче великої коробки?
5. **ñ à kùhm ke dàhbe te ní dt'kx'àba kã †ãã ke**
Я торкався осі, яка застрягає на кістці.
6. **é èh ní || xũũ kã dtsháã**
Чи він викидає порошок бучу?
7. **é dàhbe || qhae à || qhúa kùhm kã || xàã | ã †gúã**
Чи інша оса не торкалася яйця чоловіка?
8. **qáe ní || qhúa káni kã || gà'ã !xaã tâ à kùhm ke dō'le || qe kã**
Жінка не хоче великої антилопи, яка торкалася нової трави.

Завдання 2. Перекладіть українською:

9. **é ñ à gùm ke dàhbe || qe te à káni kã †gúã ke**
10. **ǎ || xàã ní || qhúa gùm kã dtsháã tâ ñ à kùhm kã**
11. **qáe | ã || gà'ã tâ èh ní | nǎa kã à dt'kx'àba ke dō'le**

Завдання 2. Перекладіть мовою таа:

12. Чи я викидаю велику кістку тхора, яка не застрягає у моїй новій коробці?
13. Чи молода жінка, на яку я дивився, їсть новий порошок бучу?
14. Він не хотів іншого яйця, якого торкався чоловік.
15. Чи інша антилопа, яка не торкається тхора, викинула качине яйце?

Примітка. Мова таа належить до мовної родини туу. Нею говорить кілька тисяч людей у Ботсвані і Намібії. Символи !, |, ||, † та ' позначають кліки; ã, aã, qa, ae, ua, qa, qe та uũ — особливі голосні, а ́, ̀, ˆ та ˉ — тони.

Порошок бучу — лікарська суміш трав.

Нижче подано слова мови явалапіті та їхні переклади українською:

itsapaka	ваша щока	pamikula	твій друг
ikuşu	його голова	nupinatsi	моя хата
aputaka kuma	наше місто	hitʃapulu kuma	твоя горила
awiujatsi	наш ставок	itsipa kuma	ваша гора
ipina	його дім / ваш дім	namikula	мій друг
imotola	його двигун	hitsipulu	твое коліно
inamikula	його друг	itapaka	його щока
itʃuşu	ваша голова	hirutakatsi	твое селище
numunujati	мій лоб	akapulu	наша коата
awita	наш лук	hitsipatsi	твоя галька

Завдання 1. Лінгвіст, що вивчав мову явалапіті, був здивований одним зі значень слова **ipina**. Яким саме, і яким би лінгвіст очікував побачити запис цього значення мовою явалапіті?

Нижче подано ще декілька слів мови явалапіті та їхні переклади українською у переплутаному порядку:

1. hipunujati	a. ваша стріла
2. ikupati	b. твій панарський лук
3. iniuja	c. ваш струмок
4. iukula	d. його риба
5. iwiñitsi	e. твій лоб
6. pita kuma	f. його озеро

Завдання 2. Установіть правильні відповідності.

Завдання 3. Лінгвіст записав ще шість слів мови явалапіті:

7. **anukula** 8. **hiripa** 9. **inita** 10. **itʃupatitsi** 11. **pimotola** 12. **hiwiñi**

Запис трьох із них знову став для нього несподіванкою. Запишіть переклади даних шести слів, а також те, якими лінгвісти очікував побачити три з них.

Завдання 4. Запишіть мовою явалапіті:

13. твій океан 14. наш дротик 15. його стріла 16. моє коліно
17. ваше місто 18. його камінь 19. твоя риба 20. наш палац

Примітка. Мова явалапіті належить до аравакської мовної родини. Нею говорить усього декілька людей на заході Бразилії. **i** — голосна, **ɲ** ≈ нь, **ʃ** ≈ ш; **ts** ≈ ц, **tʃ** = ч. *Панара* — інший корінний народ Бразилії, відомий тим, що полює із дуже великими луками. *Коата* — вид мавп.

Нижче подано слова кельтіберської мови у записі кельтіберським письмом, а також — у переплутаному порядку — у записі латинкою разом із перекладами:

1.	Υ Ε Λ Υ ↑	a.	melmu	розум
2.	Υ Ρ ↓ Λ Η	b.	dekez	зробив
3.	< Μ Υ Μ	c.	gentis	син
4.	Δ Ρ Υ Ϝ	d.	damai	за наказом
5.	Χ ↑ Μ Ψ Υ	e.	dekamenta	десятина
6.	Ρ Μ Υ Μ	f.	ensankios	необмежений
7.	Ϝ < Σ	g.	guezonto	благальний
8.	Ϝ Λ Υ Ε Μ Χ	h.	magilo	принц
9.	Ε Μ Ρ Μ ↓ Η Μ	i.	boustrom	корівник
10.	Ϝ Σ Η Υ	j.	bindis	месник
11.	Χ Ϝ Υ Λ	k.	adiza	обов'язок
12.	Χ Υ Ρ Ϝ	l.	augu	дійсний
13.	Ρ Υ Σ Ρ	m.	bezom	шахта
14.	Υ Μ Ρ Δ Σ	n.	dinbituz	має побудувати
15.	Ϝ Ε Σ Η Μ Ψ	o.	duatir	донька
16.	Ρ ↑ Ϝ	p.	gortika	обов'язковий

Завдання 1. Установіть правильні відповідності.

Завдання 2. Запишіть кельтіберським письмом: **argantos** «срібло», **Perkunetes** «ім'я кельтіберського бога дуба».

Завдання 3. Запишіть латинкою у всі можливі способи: Λ Ρ Σ Ε Υ

Примітка. Кельтіберська мова — вимерла кельтська мова, якою говорили на Іберійському півострові близько 2 тис. років тому.

Нижче подано речення мовою коорете та їхні переклади українською:

1. Yoodiko u yese.	Вони вже приходять.
2. Hamako ta hangitsha.	Я часто ходив.
3. Wontoi siittako e siine.	Бог часто слухає.
4. Gadhesa handiko hi yetsha.	Ви вже пішли на ринок.
5. Dana woongiyako ta yetsha.	Я купував пиво.
6. Kana woomako ne woongitsha.	Ти часто купував собаку.
7. Doroi waatse ushiyako e yese.	Вівця п'є воду.
8. Olo garma beettako e beetsha.	Він раніше часто бачив лева.
9. Garmai atsho muuttako e muune.	Лев часто їсть м'ясо.
10. Hatte gadhesa hangiyako e yese.	Він іде на ринок просто зараз.

Завдання 1. Перекладіть українською:

11. **Wonto siidiko ta yese.**
12. **Waatse beeyako e yetsha.**
13. **Garmai dana ushiyako e yetsha.**
14. **Doro beediko hi yetsha.**

Завдання 2. Перекладіть мовою коорете:

15. Ти раніше вже купив вівцю.
16. Собака часто приходиться.
17. Вони часто їли м'ясо.
18. Ви слухаєте лева просто зараз.

Примітка. Мова коорете належить до афразійської мовної родини. Нею говорить понад 100 тисяч людей у Ефіопії.